

לקריאת הגרסה האנגלית המלאה: 10.1787/eag-2013-en

מבט לחינוך ולהשכלה 2013. מדדי ה-OECD

תקציר בעברית

רמות השכלה וכישורים על רקע המשבר

בין 2008 ו-2011, טיפסו שיעורי האבטלה בתלילות ברוב המדינות הנסקרות במהדורה הנוכחית, מהדורת 2013, של "מבט לחינוך ולהשכלה", ונתרו גבוהים מאז ועד היום. צעירים נפגעו קשה במיוחד מאבטלה ותת-תעסוקה כתוצאה מן השפל העולמי. ב-2011, 16% מבני 15-29 בממוצע מדינות ה-OECD היו בקטגוריית NEET – לא מועסקים וגם לא בתהליכי רכישת השכלה או הכשרה; בקרב בני 25-29, 20% היו בקטגוריית NEET. במדינות אחדות, המספרים גבוהים בהרבה, כאשר יותר משליש מבני 25 עד 29 אינם לומדים ואינם עובדים (אינדיקטור C5). הצעירים הללו נאלצים לשלם מחיר כבד מאוד על משבר שלא הם אחראיים לו, עם פגיעות מתמשכות בכישוריהם, במורל העבודה שלהם ובהשתלבותם בחברה.

עדיין יש ערך להשכלה טובה

השפעתה של רמת ההשכלה על סיכויי תעסוקה עודנה אדירה, ורק התחזקה עם המשבר. בממוצע מדינות ה-OECD, 4.8% מבעלי תואר שלישי (tertiary) היו מובטלים ב-2011, לעומת 12.6% מקרב מחוסרי השכלה על-יסודית. בין 2008 ו-2011, התרחב פער האבטלה בין בעלי רמות השכלה נמוכות וגבוהות: בכל קבוצות הגיל, שיעור האבטלה לבעלי השכלה נמוכה עלה בקרוב ל-3.8 נקודות האחוז, בהשוואה לעלייה של 1.5 נקודות האחוז בלבד אצל אנשים בעלי השכלה גבוהה (אינדיקטור A5).

עבור צעירים, השכלה טובה מספקת ביטוח רב-ערך נגד העדר ניסיון עבודה, אפילו בתקופת משבר: ברחבי מדינות ה-OECD, בממוצע 18.1% מבני 25-34 ללא השכלה על-יסודית היו מובטלים ב-2011, בהשוואה ל-8.8% מקרב בני 55-64. בקרב בני 25-34 עם הסמכה שלישונית, 6.8% בממוצע היו מובטלים, בהשוואה ל-4.0% מבני 55-64 בעלי רמת השכלה דומה (אינדיקטור A5).

למרות שגורמים רבים מעורבים ביכולתה של מדינה להכיל את העלייה באבטלת צעירים בעתות משבר, האופן שבו סידורים מוסדיים בתפר שבין השכלה ועבודה מקלים על המעבר לתעסוקה הוא אולי אחד הגורמים החשובים ביותר. מדינות עם אחוז גבוה מן הממוצע (32%) של בוגרי תכניות לימודים מקצועיות – דוגמת אוסטרליה, גרמניה, לוקסמבורג והרפובליקה הצ'כית – הצליחו כולן לשמור את העליות בשיעורי האבטלה בקרב בני קבוצת הגיל 25-34 מתחת ל-8 נקודות האחוז. לעומת זאת, מדינות כגון אירלנד, יוון וספרד, שבהן פחות מ-25% מבין המבוגרים הצעירים סיימו לימודים מקצועיים ברמה העל-יסודית הגבוהה (upper secondary), ידעו עליות של 12 נקודות האחוז או יותר בשיעורי האבטלה בקרב בני 25-34 בעלי השכלה על-יסודית בלבד (אינדיקטורים A1 ו-A5).

הקשר בין רמת השכלה והכנסה עודנו חזק

רמת השכלה לא משפיעה רק על סיכויי התעסוקה, אלא גם על הכנסה מעבודה. בממוצע, ההכנסה היחסית של מבוגרים בעלי השכלה שלישונית גבוהה פי 1.5 מזו של מבוגרים בעלי השכלה על-יסודית גבוהה, בעוד שיחידים ללא השכלה על-יסודית גבוהה משתכרים 25% פחות, בממוצע, מבני גילם שהגיעו לדרגת ההשכלה האמורה. המשבר העמיק את פער השכר הזה: הפער הממוצע בהכנסות מתעסוקה בין בעלי השכלה נמוכה לבעלי השכלה גבוהה היה 75% בממוצע מדינות ה-OECD ב-2008, ועלה ל-90% ב-2011 (אינדיקטור A6).

פער השכר בין בעלי השכלה נמוכה לבעלי השכלה גבוהה נוטה להתרחב עם הגיל – כמו גם תוספת השכר בגין השכלה שלישונית. ללא השכלה על-יסודית, בני 25-34 משתכרים בממוצע 80% מבני-גילם שבידם השכלה על-יסודית, אך בני 55-64

ללא השכלה על-יסודית משתכרים רק 72% מבני-גילם שבידם השכלה על-יסודית. בה בעת, בני 25-34 עם השכלה שלישונית משתכרים 40% יותר, בממוצע, ממבוגרים בני אותו גיל עם השכלה על-יסודית בלבד, בעוד שבני 55-64 משתכרים 76% יותר (אינדיקטור A6). תואר ממוסד להשכלה גבוהה ללא ספק משתלם בטווח הארוך.

ממצאים נוספים

- ב-2011, 84% מבני 15-19 היו רשומים ללימודים בממוצע מדינות ה-OECD; ואחוז הלומדים מקרב בני 20-29 טיפס מ-22% בשנת 2000 ל-28% בשנת 2011 (אינדיקטור C1). כתוצאה מכך, עלה אחוז המבוגרים בעלי הסמכה שלישונית ביותר מ-10 נקודות האחוז בין 2000 ל-2011. ברחבי מדינות ה-OECD, מבני 25-34 החזיקו בהסמכה שלישונית ב-2011 (אינדיקטורים A1, A3 ו-A4).
- גם מורים הושפעו מן המשבר. בין 2000 ו-2011, עלו משכורתיהם, במונחים ריאליים, ברוב המדינות שיש לגביהן נתונים. ואולם במדינות אחדות קוצצו או הוקפאו משכורות המורים בין 2009 ו-2010, כתוצאה מאילוצים פיסקליים שנכפו במענה למיתון הכלכלי. יחד עם זאת, גם בתקופות הטובות ביותר, משכורתיהם של רוב המורים אינן מתחרות עם אלה של עובדים בעלי השכלה דומה בתחומים אחרים (אינדיקטור D3).
- רוב הילדים במדינות ה-OECD מתחילים כיום את ההשכלה הפורמלית שלהם הרבה לפני גיל 5. שמונה מכל עשרה בני 4 (82%) לומדים במסגרות חינוך לגיל הרך ברחבי מדינות ה-OECD, בעוד שאיטליה, איסלנד, בלגיה, נורבגיה, ספרד, צרפת ושבדיה מציעות חינוך לכל (למעלה מ-90%) החל מגיל 3 (אינדיקטור C2).
- הנתונים מצביעים בנוסף על הפופולריות של לימודים בחו"ל, במיוחד בקרב סטודנטים מאסיה. בשנת 2011, היו 4.3 מיליון סטודנטים לתואר שלישוני רשומים בתכניות מחוץ לארצם. אוסטרליה, בריטניה, שווייץ, ניו זילנד ואוסטריה, בסדר יורד, מקבלות את האחוזים הגבוהים ביותר של סטודנטים זרים ללימודים שלישוניים אצלן. מספר הסטודנטים הזרים הרשומים ללימודים שלישוניים במדינות OECD היה, בממוצע, כמעט פי שלושה גבוה יותר ממספר הסטודנטים ממדינות OECD שלמדו בחו"ל (אינדיקטור C4).
- לראשונה הפעם, "מבט לחינוך ולהשכלה 2013" בוחן את הקשר בין רמת השכלה ובין שתי נגזרות חברתיות: השמנה ועישון. באופן לא מפתיע אולי, עולה מן הנתונים כי מבוגרים בעלי השכלה גבוהה יותר הם בעלי סיכויים נמוכים יותר להיות שמנים ולעשן לעומת בעלי השכלה נמוכה יותר (אינדיקטור A8).

© OECD

תקציר זה אינו מהווה תרגום רשמי של ה-OECD.

שעתוק תקציר זה מותר בכפוף לאזכור זכות היוצרים של ה-OECD וכותרת הפרסום המקורי.

תקצירים רב-לשוניים הם קטעים מתורגמים מתוך פרסומים של ה-OECD שפורסמו במקור באנגלית ובצרפתית. ניתן להשיגם ללא תשלום בחנות המקוונת של ה-OECD, בכתובת www.oecd.org/bookshop

למידע נוסף, ניתן ליצור קשר עם יחידת זכויות ותרגומים של ה-OECD, מינהלת ענייני ציבור ותקשורת, בדוא"ל:

rights@oecd.org, או בפקס מס':

+33 (0)1 45 24 99 30

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

תר האינטרנט שלנו www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD (2013), *Education at a Glance 2013. OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/eag-2013-en